

Cursul 3. Elementele de baza si etapele efectuării EIM. Mecanismele de selectare a proiectelor dupa semnificatia impactului asupra mediului. Stabilirea scopului studiului de mediu

Plan:

1 Elementele de bază si etapele efectuării EIM

2 Selectarea proiectelor dupa semnificatia impactului asupra mediului:

2.1 Categoriile de proiect după semnificația impactului asupra mediului

2.2 Mecanisme de selectare a proiectelor

2.3 Factorii care se iau în considerare la selectare a proiectelor

2.4 Procedura de selectare a proiectelor în RM

3 Stabilirea scopului studiului de mediu:

3.1 Categoriile de proiect după semnificația impactului asupra mediului

3.2 Documentarea

3.3 Procedura stabilirii scopului studiului de impact în RM

1 Elementele de bază si etapele efectuării EIM

Din materialul expus anterior este evident că EIM reprezintă un proces, profunzimea căruia și metodele de determinare depind, în mare măsură, de proporțiile activităților preconizate și ale impactului posibil asupra mediului. În decursul acestui proces se efectuează o evaluare a efectelor și riscurilor posibile ale activităților preconizate și ale consecințelor acestora în zonele de influență, se examinează alternativele posibile ce țin de amplasarea obiectului/activității, de tehnologie, regimul de funcționare etc.; se planifică măsurile de minimalizare a impactelor identificate sau de compensare a prejudiciilor cauzate și activitățile ce se referă la supravegherea rezultatelor.

De regulă, EIM constă din următoarele elemente de bază:

a) selectarea proiectelor și atribuirea lor unor categorii după semnificația impactului potențial asupra mediului;

b) determinarea scopului studiului de mediu;

c) identificarea impactului asupra mediului și pronosticarea evaluării lui;

d) determinarea semnificației impactului;

e) examinarea alternativelor;

j) formularea măsurilor de minimalizare a impactului pronosticat;

g) examinarea calității raportului EM;

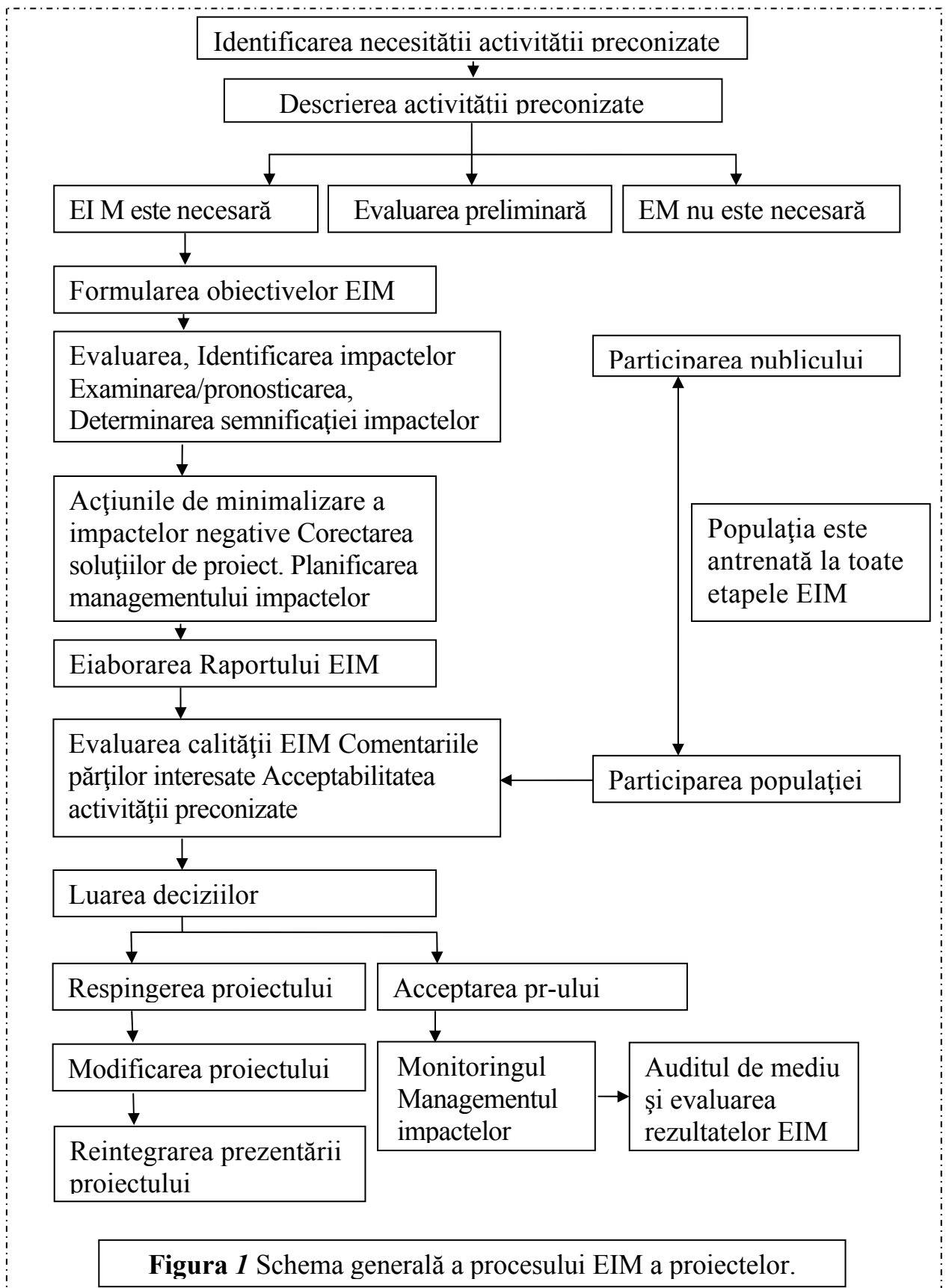
h) participarea publicului la procesul de EM;

i) luarea deciziei;

h) efectuarea monitoringului construcției și funcționării obiectului.

O asemenea clasificare a elementelor de bază ale EIM este tipică pentru majoritatea sistemelor EM.

Elementele de bază ale EIM dispun, de regulă, de o anumită consecutivitate în realizarea lor. Etapele de realizare a EIM sunt prezentate în *fig.1*. În paragrafele ce urmăză aceste etape ale procesului EIM se vor examina în detalii.

2 Selectarea proiectelor după semnificația impactului asupra mediului

2.1 Categoriile de proiect după semnificația impactului asupra mediului

Prima etapă a EIM este procedura selectării acelor activități, care pot produce impacte semnificative asupra mediului și necesită sau nu studiul deplin de impact și a tipului concret de EIM ce trebuie aplicat (în limba engleză această procedură este numită *screenin*). Sub studiu de impact se subînțelege - *studiul complex, bazat pe analiza sistematică a aspectelor tehnice, științifice și a altor aspecte relevante, care are drept scop identificarea și pronosticarea impactului asupra mediului al activităților preconizate, examinarea alternativelor și formularea măsurilor de minimalizare a lui*.

Decizia referitor la atribuirea categoriei proiectului și la necesitatea studiului de impact este emisă de sine stătător de către inițiatorul activității sau organele de stat în baza listelor de activități, clar formulate în actele normativ-juridice, care în mod obligatoriu sunt supuse EIM și/sau evaluării preventive a impactului asupra mediului al activității planificate (vezi p.2.2). În majoritatea sistemelor EIM sunt, de regulă, evidențiate trei categorii de proiecte (A, B și C sau I, II și III, uneori și IV), care se deosebesc prin profunzimea studiilor de impact necesare.

În cadrul Directivelor Operaționale a Băncii Mondiale se recomandă o diferențiere a obiectelor în funcție de semnificația impactului posibil, după următoarele 4 categorii:

Categoria A. Proiecte cu impact pluridimensional, semnificativ asupra mediului, care se va sesiza intens. Ele poate cuprinde spații mult mai extinse decât teritoriul obiectului ca atare. În procesul EIM a acestor proiecte sunt examinate efectele potențiale ale activității preconizate (atât negative, cât și pozitive) pentru diferite tipuri de alternative (inclusiv alternativa „zero”), formulate măsurile de minimalizare a impactului negativ sau de compensare a prejudiciilor.

Categoria B. Proiecte care pot provoca impact redus asupra mediului și asupra populației sau sunt amplasate în zone ecologic importante, mlaștini, păduri, habitate naturale importante, care pot avea consecințe mai puțin nefavorabile decât proiectele din categoria A. În majoritatea cazurilor, formularea măsurilor de minimalizare a impactului în cadrul proiectelor din această categorie este un proces mai ușor decât în cadrul celor din categoria A, iar proporțiile studiului de impact sunt mai reduse.

Categoria C. În cazul în care impactul potențial asupra mediului al proiectului este nesemnificativ sau lipsește. Alteori este necesar a efectua doar o evaluare de mediu inițială.

Categoria FI (Financiar intermediar). O astfel de categorie se atribuie acelor proiecte, ce vor fi finanțate de BM, dar în care activitățile concrete vor fi identificate ulterior și care pot avea un impact negativ asupra mediului.

În tabelul 1 este prezentat un exemplu de clasificare a proiectelor conform cerințelor Băncii Mondiale.

Determinarea tipului de EIM care necesită a fi aplicat se efectuează, de asemenea, la această etapă, în fiecare caz aparte în funcție de tipul proiectului, proporțiile și caracteristica impactului potențial asupra mediului. Astfel, în cazul unor serii de proiecte în cadrul unuia și aceluiași sector, pe lângă evaluarea

impactului fiecărui proiect în parte, se impune și evaluarea sectorială de mediu, care va permite identificarea impactului cumulativ. Pentru evaluarea impactului asupra mediului al întreprinderilor în procesul de privatizare ale acestora, de exemplu, se recomandă aplicarea auditului de mediu. În alt caz, când este vorba de evaluarea impactului al unor strategii/programe de dezvoltare social-economică, se va purcede la evaluarea strategică de mediu, în general, BM pentru diferite tipuri de proiecte recomandă un șir de mecanisme ale EIM, în particular cele expuse în *tabelul,2*.

Tabelul 1 Categoriile de proiecte după cerințele Băncii Mondiale.

Categoria A	Categoria B	Categoria C
<ul style="list-style-type: none"> • Acvacultura și maricultură (de proporții mari) • Dambele și acumulările de apă • Producția forestieră • Managementul și lichidarea deșeurilor periculoase • Întreprinderi industriale (de proporții), inclusiv extinderea și modernizarea lor • Irigarea, drenarea și controlul inundațiilor (de proporții) • Nivelarea și curățarea terenurilor • Producerea, transportarea și folosirea pesticidelor sau a altor substanțe toxice nocive • Proiectele din industria minieră (inclusiv de extragere a gazului și petrolului) • Construcția magistrelor și a drumurilor rurale • Dezvoltarea porturilor • Remedieri funciare • Reamplasarea populației • Dezvoltarea bazinelor acvatice • Construcții de termo- și hidrocentrale și/sau extensiunea lor • Asigurarea cu apă potabilă și purificarea (de mare amploare) 	<ul style="list-style-type: none"> • Industria alimentară (de proporții mici) • Transportarea electricității • Eficiența energetică și conservarea energiei • Irigarea și drenarea (de proporții mici) • Aree protejate și biodiversitate • Menținerea și restabilirea drumurilor rurale • Renovarea întreprinderilor industriale (de mici proporții) • Energia renovabilă (altă decât hidrocentralele) • Electrificarea rurală • Asigurarea cu apă potabilă și epurare (zonele rurale) • Turism • Proiecte bazinale 	<ul style="list-style-type: none"> • Educație • Planificare familială • Sănătate • Dezvoltare instituțională • Proiectele dezvoltării resurselor umane • Nutriție

Tabelul 2 Tipuri de proiect și instrumentele EIM.

Tipurile de proiect	Instrumentele EM
Proiecte investiționale	EIM; ER
Credite structurale sectoriale	EsecM
Investiții sectoriale	EsecM; EIM (pentru subproiecte)
Programe de dezvoltare urbană	ERM; EIM (pentru subproiecte)
Programe de dezvoltare rurală	ERM; EIM (pentru subproiecte)
Programe/proiecte bazinale	ERM; EIM (pentru subproiecte)
Proiecte de menținere și reabilitare	AM; EIM; ER
Proiecte de extensiune industrială	EIM; ER
Proiecte de privatizare	ER; AM; EIM
Credite financiare intermediare	EIM; AM; ER; în baza aplicării criteriilor de selectare a proiectelor cu impact semnificativ
Fundații de investiții sociale	EIM; aplicarea criteriilor de selectare a proiectelor cu impact semnificativ

Este necesar de menționat că în multe cazuri se recomandă aplicarea consecutivă a câteva instrumente pentru EIM. De exemplu, în cazul proiectelor bazinale se recomandă la etapa inițială evaluarea ERM, apoi a EIM pentru fiecare subproiect în parte.

2.2 Mecanisme de selectare a proiectelor

După cum s-a menționat, decizia referitor la categoria proiectului și profunzimea studiului de impact în unele sisteme ale EIM este luată nemijlocit de către inițiatorul activității în baza cerințelor legislației în vigoare, în multe alte cazuri însă obiectele supuse EIM și atribuirea unei categorii se selectează de către organele pentru mediu, deseori cu participarea părților interesate și a publicului. Există trei mecanisme principale pentru efectuarea acestei proceduri.

A. Selectarea categorică - în acest caz se identifică concret tipul și proporția proiectelor, care sunt în mod obligatoriu supuse studiului de impact. Uneori sunt determinate zonele geografice concrete, în cadrul cărora este necesară aplicarea obligatorie a procedurii EIM (de exemplu, zonele cu ecosisteme ecologice fragile, zonele ariilor protejate). De obicei, aceste zone, proiecte și tipuri de activități sunt prezentate sub formă de anexe la legile sau regulamentele respective, în majoritatea cazurilor, aceste documente conțin listele, convențional numite „pozitive”, adică activitățile ecologic periculoase, care sunt supuse neapărat studiului complet de impact. De exemplu, Directiva UE privind evaluarea impactului asupra mediului (85/337) cuprinde astfel de activități în *Anexa I*. În alte sisteme ale EM sunt utilizate listele „negative”, care includ tipuri de activități, pentru care nu sunt necesare EIM sau studiul complet de impact.

Valoarea sistemului, bazat pe listele normative ale tipurilor de activități, constă în simplitatea utilizării și garanția realizării EIM și a studiului complet de impact a proiectelor ecologic periculoase.

Lacunele acestei selectări constau în lipsa flexibilității, precum și în imposibilitatea participării publicului și a părților interesate la luarea deciziilor despre necesitatea efectuării EIM.

B. Selectarea propriuzisă se aplică în SUA, unde orice proiect, activitate preconizată conține o EIM preliminară. Această evaluare inițială conține o descriere preliminară a impactului și se prezintă autorității pentru mediu, care emite decizia finală, dacă este necesară procedura studiului complet de impact.

Partea pozitivă a acestui sistem este flexibilitatea lui: permite a ține cont atât de diversele tipuri de proiecte, cât și de particularitățile condițiilor locale în zona de amplasare a lor, legislația în vigoare, opinia părților interesate și de alți factori. Mai mult ca atât, un astfel de sistem asigură posibilitatea participării publicului deja în etapa de luare a deciziei referitor la necesitatea efectuării EIM.

Pentru a aplica acest procedeu, este necesar a dispune de *informația prealabilă*, care trebuie să fie prezentată experților în etapa de selectare a proiectelor, în același timp, această selectare prezintă și unele neajunsuri.

C. Selectarea în baza opiniei experților în domeniu. Această procedură are o aplicare limitată numai într-un număr redus de sisteme. Ea prevede ca în etapa inițială, beneficiarul sau proiectantul să solicite opinia experților în domeniu privind necesitatea studiului de impact deplin. În baza acestei opinii, beneficiarul elaborează acest studiu și îl prezintă spre examinare autorităților pentru mediu. Elementul pozitiv aici este determinat de gradul înalt de flexibilitate, cel negativ - de nivelul înalt de subiectivism.

Evident, la această etapă este imposibil a avea o informație veridică despre starea mediului, tendințele evoluării lui, impactele posibile, proporțiile și semnificația lor. În aceste circumstanțe este necesar a conștientiza faptul că atribuirea categoriei proiectului poartă un caracter subiectiv și că în procesul acumulării de noi informații, al evoluției situației social-economice rapide, al transformărilor sociale, poate apărea necesitatea reconsiderării categoriei proiectului preconizat.

2.3 Factorii și condițiile care se iau în considerare în procesul de selectare a proiectelor

Materialul instructiv al Băncii Mondiale pentru această procedură/selectare recomandă a se ține cont de unele circumstanțe:

A. Amplasamentul obiectului. Identificarea categoriei de proiect depinde, în mare măsură, de locul/amplasamentul obiectului, care uneori determină „semnificația impactelor. În acest context, drept proiecte din categoria A pot fi cele amplasate:

- în preajma ecosistemelor importante (mlaștini, habitate naturale, recifercoraliere, habitate ale speciilor periclitare);
- în apropierea siturilor arheologice/istorice sau a instituțiilor culturale, sociale;
- în zonele dens populate, unde activitatea preconizată care poate cauza poluarea va avea impact asupra unui efectiv considerabil al populației și va necesita reamplasarea acesteia;

- în regiunile preconizate pentru o dezvoltare intensă, unde se atesta conflicte privind alocarea resurselor naturale;
- în preajma cursurilor râurilor și a acumulărilor de apă, în special, a celor care sunt folosite ca surse de aprovizionare cu apă potabilă;
- pe terenurile sau în zonele acvatice care conțin resurse naturale valoroase (piscicole, minerale, plante medicinale etc.).

Se recomandă ca documentația de proiect să conțină hărțile respective, care să demonstreze amplasarea spațială a obiectelor.

B. Sensibilitatea problemelor de mediu pentru public. Chestiunile de mediu sensibile pentru populație și beneficiari în procesul EIM solicită o atenție sporită. Proiectul poate implica unele activități sau aspecte ale mediului, care tradițional sunt sensibile și permanent se bucură de atenția populației care locuiește în zona de influență a activității preconizate. Printre asemenea chestiuni figurează afectarea pădurilor, desecarea mlaștinilor, distrugerea ariilor protejate, a zonelor de trai ale populației indigene, transferarea populației, impactele asupra apelor transfrontaliere, deversarea substanțelor și deșeurilor toxice periculoase. Pentru a evita reacția negativă a publicului și a elucida adecvat problemele de mediu menționate, se recomandă ca aceste proiecte să fie clasate în categoria A, care prevede un studiu de impact detaliat, formularea măsurilor necesare de minimalizare a impactelor și, ce este foarte important, antrenarea publicului în toate etapele acestui proces.

C. Specificul impactului. Este dificil a reda natura impactelor fără a concepe sensibilitatea și tipul proiectului, în acest context este necesar a ține cont de următoarele circumstanțe pentru atribuirea categoriei A proiectelor:

- Degradarea ireversibilă a habitatelor naturale, pierderea biodiversității sau a serviciilor ecologice oferite de către ecosisteme.
- Riscurile pentru deteriorarea sănătății (de exemplu, de la generarea sau nimerirea deșeurilor periculoase etc.).
- Lipsa măsurilor de minimalizare a impactelor.

D. Proporția impactului. Există un șir de procedee care permit a stabili proporțiile impactelor, printre acestea fiind: *a)* cantitatea absolută a resurselor afectate ale ecosistemului; *b)* cantitatea relativă a resurselor afectate (sau procentul/rata afectării); *c)* intensitatea impactului, durata lui. Adicional, probabilitatea manifestării impactului și a impactului cumulativ trebuie să fie luate în considerare. De exemplu, transferarea a 5 000 de familii poate fi considerată ca un impact de proporții în termeni absoluți.

E. Semnificația impactului - în acest caz se ia în considerare semnificația ecologică și cea socială, economică. *Semnificația ecologică* se examinează sub aspectul efectului asupra habitatului speciilor; al importanței pentru speciile rare sau pe cale de dispariție; al stabilirii sensibilității ecosistemelor și menținerii biodiversității și, în final, sub aspectul viabilității speciilor și populațiilor locale. Dat fiind faptul că majoritatea activităților preconizate au drept scop principal satisfacerea nevoilor economice și sociale ale populației, este important ca în procesul evaluării semnificației impactelor posibile să se țină cont de *semnificația economică și socială*, de diverși factori/indicatori, printre care: *a)* efectul asupra sănătății și asupra securității populației; *b)* pierderile eventuale ale terenurilor agricole; *c)* valorile peisagistice și

recreative; d) necesitatea dezvoltării transportului, a altor sfere ale infrastructurii și e) efectele demografice ale realizării proiectului.

2.4 Procedura de selectare a proiectelor în RM

Legea privind EE și EIM (1996) (*ari. 15-16*) stipulează că orice activitate, care poate avea un impact semnificativ asupra mediului și îl afectează esențial, necesită studiul EIM, ca etapă preliminară a EES. Lista activităților supuse EIM este prevăzută în capitolul X al Regulamentului privind EIM, anexat la lege, și conține 32 de tipuri de activități. Concomitent, conform *ari. 16 (2)* al acestei legi, autoritatea centrală pentru mediu ar putea solicita efectuarea studiului EIM al activităților care nu sunt incluse în lista respectivă. Aceasta este similară celei prezentate în *Anexa 1* a Directivei UE privind EIM 97/11 /EC (EMR 2001 a) și celei de selectare a procedurilor a Convenției de la Espoo (UNECE 1999). Deosebirea constă în faptul că ea este mai simplă, nu specifică proporțiile multiplelor tipuri de activitate, fiind adaptată la activitățile din economia națională a R. Moldova. Drept rezultat, activitățile economice incluse în lista celor care necesită studiul de impact sunt subiectele EIM, indiferent de volumul de producție, arealul ocupat sau volumul de resurse naturale folosite.

3 Stabilirea scopului studiului de mediu

A doua etapă a EIM ține de formularea scopului și ariei cercetărilor în cadrul studiului de impact. Aceasta face posibilă orientarea studiului de impact spre momentele-cheie și impactele semnificative, fapt ce va contribui la sporirea eficienței EIM și la reducerea cheltuielilor de timp și financiare.

3.1 Esența și sarcinile stabilirii scopului studiului de impact

Planificarea EIM, conținutul și volumul **informației** referitor la mediu, care trebuie incluse în studiul de impact, sunt determinate în urma procedurii, numite *stabilirea scopului studiului de impact* (în limba engleză - *scoping*). Prin aceasta se înțelege „*procedura formulării sarcinilor de bază ale stabilirii metodelor și procedeele pregătirii studiului de impact și a efectelor semnificative ale impactului asupra mediului*”.

Procedura de stabilire a scopului studiului de impact constă din negocieri preliminare între elaboratorii proiectului, beneficiar, public și organizațiile de stat, în urma cărora se ajunge la consens în vederea problemelor-cheie ale studiului de impact. De regulă, rezultatul stabilirii scopului în studiul de impact reprezintă un document, de obicei, în forma termenilor de referință, care concretizează structura și formatul studiului de impact, stabilește întrebările pe care trebuie să fie axat studiul, volumul de lucru, responsabilii și termenele de executare.

**LISTA OBIECTELOR ȘI ACTIVITĂȚILOR PENTRU CARE ÎN RM DOCUMENTAȚIA
PRIVIND E.I.M.Î. SE ELABOREAZĂ ÎN MOD OBLIGATORIU LA ETAPA ANTERIOARĂ
CELEI DE PROIECTARE**

1. Centrale termoelectrice, centrale termice industriale și de încălzire cu puterea de 300 MW și peste;
2. Întreprinderi mecanice și întreprinderi constructoare de mașini cu turnătorii de mare capacitate 10 mii de tone de fontă, oțel pe an și peste; peste 1 mie tone de metale neferoase/an;
3. Întreprinderi metalurgice cu capacitatea de producție peste 500 mii de tone de laminate pe an;
4. Întreprinderi de fabricare a cimentului și ardeziei, inclusiv cele care utilizează azbestul în procese tehnologice, fabrici fixe de beton asfaltic;
5. Întreprinderi chimice și petrochimice, de prelucrare secundară a hârtiei și celulozei;
6. Întreprinderi ale industriei farmaceutice și de producere a uleiului eteric;
7. Construcția autostrăzilor, drumurilor amenajate pentru viteze mari, căilor ferate de lung parcurs, aeroporturilor cu lungimea pistei de decolare și aterizare principale de 2100 m și peste;
8. Construcții hidrotehnice complicate (porturi, baraje mari și rezervoare de acumulare);
9. Conducte magistrale de petrol și de gaze de înaltă presiune;
10. Baze de depozitare și desfacere a produselor petroliere;
11. Fabrici de zahăr și combinate de uleiuri și grăsimi;
12. Combinate și fabrici de prelucrare a cărnii și laptelui;
13. Combinate și fabrici de conserve cu capacitatea de producție de 100 milioane borcane convenționale pe an, centre de depozitare și prelucrare a producției agricole;
14. Complexe agroindustriale animaliere pentru bovine, porcine, ovine și păsări;
15. Prize de apă de grup pentru întreprinderi, localități urbane și rurale cu debitul de: 1 mie m^3 /zi și peste – prize subterane, 10 mii m^3 /zi și peste – prize de suprafață;
16. Instalații de epurare a apelor reziduale industriale și menajere de la întreprinderi, din localitățile urbane și rurale, cu debitul de 10 mii m^3 /zi și peste;
17. Livezi și vii industriale cu suprafața de 500 ha și peste;
18. Sisteme de irigare și desecare cu suprafața de 1000 ha și 100 ha, respectiv;
19. Combinate de sere cu suprafața serelor de 24 ha și peste;
20. Uzine de prelucrare și ardere a gunoiului;
21. Instalații și rampe de prelucrare, înhumare și neutralizare a deșeurilor industriale, inclusiv a materialelor toxice, stupefiantelor și materialelor radioactive;
22. Activități de construcție în albiile râurilor, în fâșiile de protecție a bazinelor de apă;
23. Cariere de: calcar, cu capacitatea de extracție de 100 mii m^3 /an și peste; nisip, pietriș, argilă, ghips, cu capacitatea de extracție de 100 mii m^3 /an și peste;
24. Explorarea și exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze;
25. Linii de transport de energie electrică cu tensiunea 330 kV și peste;
26. Fabrici de vinuri și de bere, întreprinderi de producere a vinurilor spumante, coniacurilor, și altor produse alcoolice, cu capacitate de peste 100 mii dal/an;
27. Linii de transport de energie electrică cu tensiunea 330 kV și peste;
28. Întreprinderi electrotehnice cu suprafața de producție de 2 mii m^2 și peste;
29. Tăbăcării, inclusiv întreprinderi de prelucrare primară a pieilor brute;
30. Întreprinderi de prelucrare a lemnului, cu suprafața de producție de 4 mii m^2 și peste;
31. Întreprinderi ale industriei textile, de confecții și de producere a încălțămintei, cu secții de vopsire și de prelucrare a materiei prime sintetice și polimerilor.

Procedura respectivă este necesară și pentru a evita situația când este supusă evaluării numai o parte a proiectului preconizat. De exemplu, în cazul în care este prevăzută construcția unei șosele, EM este oportună nu numai pentru un anumit segment (mic), pentru care la acest moment se face finanțarea, dar pentru toată magistrala, luându-se în considerare căile de acces, stațiile de alimentare cu combustibil, alte elemente inerente, de asemenea schimbările, care vor avea loc pe teritoriile apropiate.

Sarcinile de bază la stabilirea scopului studiului de impact sunt:

- determinarea hotarelor obiectului supus EIM, adică a tipurilor de lucrări în cadrul activității planificate sau al celor al căror impact urmează a fi studiat;
- identificarea impactelor potențiale, în special a celor semnificative, a căror pronosticare, analiză și evaluare a semnificației vor fi realizate pe parcursul EIM;
- excluderea din analiza ulterioară a impactelor, care, fiind puțin semnificative, pot fi ignorate în procesul de luare a deciziilor. Aceasta este cea mai dificilă problemă în cazul stabilirii scopului studiului de impact. Drept criterii sunt utilizate: locul impactului, dimensiunea efectului, imediat sau întârziat, termen lung sau scurt ș.a.;
- stabilirea alternativelor, care trebuie studiate în cadrul EIM. Studiile de impact și documentația în mod obligatoriu trebuie să prevadă diferite alternative de amplasare a obiectului, de activitate, de procese sau tehnologii, de profiluri și de realizare a obiectului. Se examinează, de asemenea, alternativa fără acțiune („zero”), adică varianta în care obiectul nu va fi construit;
- determinarea tipului și volumului informației necesare pentru EIM; stabilirea metodelor de pronosticare și evaluare a semnificației impactelor;
- determinarea cerințelor legislative și a procedurilor de consultare a publicului; elaborarea planului de efectuare a studiului de impact, stabilirea cadrului și cerințelor provizorii pentru experți;
- elaborarea planului de colaborare cu părțile interesate, în special, privind informarea și participarea publicului;
- identificarea și informarea populației care potențial va fi afectată și a altor părți interesate.

3.2 Documentarea

Elaborarea documentului final la stabilirea scopului studiului de impact (în engleză „Scoping Report”), prezentat uneori în formă de TR, ca un document aparte sau ca o parte a documentației de proiect și a EIM, este metoda de argumentare a planificării și efectuării studiului de impact, de informare a părților interesate în acest sens. În contextul respectiv. Acest document trebuie să fie accesibil părților interesate, inclusiv maselor largi. Cerințele referitoare la structura unui astfel de document sunt prezentate în *caseta*.

Procesul de stabilire a scopului studiului de impact și a efectelor impactului asupra mediului, constă, de obicei, din trei etape consecutive:

- Elaborarea unei liste ample a tuturor impactelor posibile fără stabilirea proporției și semnificației lor.
- Elaborarea „listei prescurtate” a problemelor, impactelor și a semnificației lor, care au o importanță deosebită pentru persoanele cu funcții de răspundere și public.
- Clasificarea și ierarhizarea problemelor și impactelor referitor la obiectivele politicii ecologice, standardele existente, datele științifice ș.a. Această și constituie reperul formulării obiectivelor în studiul de impact.

Caseta 1 Structura TR pentru studiul de impact primita de OCDE.

- Informația generală despre activitatea preconizată.
 - Definitivarea contextului problemei (soluțiile propuse, interacțiunile dintre părțile interesate, scopurile, obiectivele studiului, cadrul politic și legal, capacitățile organizatorice pentru efectuarea EM).
 - Alternativele posibile (toate variantele).
 - Participarea părților, instituțiilor interesate și a publicului.
 - Informația și datele necesare (descrierea proiectului, prezentarea stării mediului, calitatea informației).
 - Analiza impactelor pentru alternativele examinate (pozitive, negative, folosirea resurselor naturale și umane, reamplasarea populației afectate și oferirea de compensări, impactele cumulative, transfrontaliere, semnificația impacîelor).
 - Măsurile de minimalizare a impactelor negative și monitoringul lor (planificarea managementului impactelor, planificarea monitoringului ecologic).
 - Concluzii și recomandări (decizia privind proiectul, întrebările de ordin tehnic, rezumatul simplificat).
- TR ai studiului de impact pot conține și alte aspecte, cum ar fi: graficul efectuării lucrărilor; bugetul; rezultatele scontate, procedura de modificare a TR ș. a.

3.3 Procedura stabilirii scopului studiului de impact în RM

Conform legislației naționale (*art. 9* al Regulamentului EIM), beneficiarul trebuie să evalueze toate tipurile de impacte posibile - directe, indirecte, pe termen scurt, pe termen lung, semnificative, reduse și nesemnificative, nu numai impactele care pot provoca schimbări negative în mediu.

Regulamentul nu stipulează cerințe clare ce vizează metodele de evidențiere a impactelor semnificative și de excludere a celor nesemnificative din studiile de impact. Ca rezultat: este dificil a stabili limitele studiului, fapt ce nu contribuie la luarea deciziilor optime; creează dificultăți suplimentare beneficiarului, care este nevoit să elaboreze studii de impact complexe cu includerea multitudinii de impacte posibile, indiferent de importanța lor.

Privind participarea publicului la luarea deciziilor de mediu Regulamentul (2000) încearcă să introducă noțiunea de *investigare preliminară* (stabilirea

scopului în studiul de impact) în acest proces (*art. 27B*). Conform acestui articol, în etapa menționată grupul de lucru împreună cu beneficiarul și autorii documentației de proiect examinează problemele privind starea mediului în localitate, elaborează pronosticuri, evaluează corectitudinea estimării stării mediului și posibilele modificări ale acestuia, analizează părerile populației referitor la impactul obiectului preconizat asupra mediului și eficacitatea măsurilor de protecție, determină metodele și tehnicile de informare și consultare a publicului. În baza informației acumulate, membrii echipei formulează ipoteze despre viitoarele aspecte ale mediului în localitatea) respectivă, pentru a fi incluse în tema-program sau, în caz de constatare a încălcării legislației de mediu, înaintează organelor de resort propunerea de a suspenda elaborarea proiectului.

Referințe bibliografice

- 1 UNEP. *Training Resource Manual*, 2002.
- 2 UNEP. *EIA Training Resource Manual*, 2002.
- 3 Vezi:
<http://intranet.worldbank.org/WBSITE/TNTRANET/OPSMANUAL/>
- 4 W B *Environmental Assessment Sourcebook Update: Environmental Screening*, nr. 2, 1993.
- 5 UNEP *EIA Training Resource Manual*, 2002.
- 6 The World Bank, *Environmental Assessment Sourcebook. Update, Environmental Screening*, April 1993, nr. 2.